

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Пятницька Д. В., Аксьонов Д. В., Грищенко Л. К., Журавльова І. М.

У дитинстві закладаються основи здоров'я, виховуються основні риси особистості людини. Міцне здоров'я – важливе підґрунтя успішного всебічного розвитку дитини і розкриття її особистісного потенціалу. Саме тому принцип оздоровчої спрямованості освітнього процесу виокремлюється як один із стратегічних у сучасній системі освіти. Особливої уваги набуває цей аспект в роботі з дітьми з особливими потребами, тому створення системи фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі загальної середньої освіти є пріоритетним.

Мета роботи – розкрити питання особливостей організації фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми з особливими потребами.

На погляд видатних педагогів і вчених, найскладнішим в організації фізкультурно-оздоровчої діяльності є робота з дітьми з вадами слуху, зору, аутистами та синдромом Дауна. Поки спеціальні заклади для таких дітей не закривають, але навчатися у звичайній школі вони мають право.

Для дітей з вадами слуху проводити роботу необхідно за допомогою мови жестів. Ці діти фізично розвинені, але вони відволікаються. Коли такі учні відчувають вібрацію і знов звертають увагу на вчителя. В кінці кожного уроку вчитель використовує спеціальну методику для того, щоб навчити їх вимовляти прості слова, і в них виходить, хоча не чітко. Також таким учням важко запам'ятовувати складнокоординаційні рухи. У зв'язку з поганою рівновагою у дітей молодшого шкільного віку можна спостерігати скованість та малу амплітуду руху. В них гірша рухова пам'ять Для цих учнів головним на занятті стає наочний метод. Стояти він повинен ближче до вчителя. Потрібно досконало й декілька разів показувати вправу. За ним потрібно завжди спостерігати і за потребою виправляти помилки. Ви повинні надавати

їй зорові орієнтири та знаки, щоб вона розуміла що їй треба робити. Наприклад, команда: «В шеренгу шикуйся!», ми не тільки проговорюємо, а й стаємо спочатку строю та піднімаємо руку вгору. Кожен урок з такою дитиною вам потрібно готувати ретельно, щоб ні вона, ні її однокласники не відчували дискомфорту.

Щодо фізичного розвитку, такі учні обмежені в рухах. Відчувають страх перед пересуванням у незнайомому просторі. Основними задачами фізичного виховання для цих дітей є: зміцнення здоров'я та нервової системи, удосконалення функцій організму, повноцінний фізичний розвиток, виховання інтересу до занять. Цим дітям потрібно створювати спеціальні умови, щоб вони могли вільно пересуватися у просторі. Якщо помічника не буде, потрібно організовувати дітей-помічників або займатися індивідуально. Якщо дитина дуже погано бачить, то назви вправ або команди для них не мають ніякого значення. Вправи вивчаються за допомогою маніпуляцій з їх тілом, руками та ногами, таким чином, щоб вона змогла уявити назву вправи. Так в них формується тактильно-кінеститичний образ вправи з мінімальною участю зору. Таким чином вивчаються ЗРВ. Краще, щоб дома батьки з ними займалися додатково. Повторюючи багато раз якусь вправу, вони удосконалюють її техніку, а також поліпшують свої фізичні якості. Вивчаючи вправи та виправлення помилок потрібно супроводжувати мовними поясненнями. При поясненні вправи таким учням не потрібно багато балаканини чи використання наукових термінів. Чим простіше і чим чіткіше пояснення, тим краще вони його уявляють. Орієнтувати таких учнів можна за допомогою голосу, свистка. За допомогою звуку їм задають напрям руху. Звичайно, займаючись зі здоровими дітьми, багато вправ вони виконувати не зможуть, а також брати участь в багатьох різних рухових іграх. Але й займатися фізичною культурою їм життєво необхідно.

Робота з аутистами та дітьми із синдромом Дауна з організації фізкультурно-оздоровчої роботи без тьютера майже неможлива. Зазвичай у таких учнів немає одного діагнозу. Він може супроводжуватись іншими

хворобами, наприклад, епілепсією. Для цих дітей завжди і в усьому повинна бути система. Починаючи з ранку вони повинні робити одне й те саме – це особливий ритуал для них. Зазвичай ці діти все систематизують. Наприклад, взуття буде стояти рівненько в певній послідовності, розбирає та рівно розкладає речі за кольором тощо.

Ці діти ніколи не будуть працювати в групі; на занятті з фізичної культури їм потрібно організувати своє місце подалі від здорових дітей, і стояти вони будуть завжди у цьому місті. Наслідувати, приклад, вчителя учень не зможе, тому навчання вправам тільки тактильне. Аутисти вивчати напам'ять рухи не можуть, вони будуть тільки повторювати за вчителем. Тьютер повинен завжди допомагати їм, тому з такими дітьми краще обирати лише авторитарний стиль спілкування. Дітині із синдромом Дауна важко перебудовуватися на зміну діяльності, але вона добре виконує механічну працю. Скажеш їй: «Збери м'ячі!», – і вона з великим задоволенням буде це робити. Наприклад, ви запропонуєте пострибали, побігли, погрти в гру. Вона може дезорієнтуватися, заплакати, а можливо, навіть ударити. Такій дитині можна давати індивідуальні завдання з тьютером. Але, якщо у вас виникають зауваження у ході виконання завдання – сварити дитину не можна, їх потрібно висловлювати тільки в позитивній формі. Без тьютера навчання майже не можливе, інакше заняття буде орієнтовано тільки на цю дитину.

Отже, в умовах сучасних підходів до різноманітних форм здобуття освіти навчальні заклади розширюють свої функції, надаючи, крім освітніх, і фізкультурно-оздоровчі послуги. Важливе місце в роботі педагогів має охорона та зміцненням здоров'я дітей з особливими освітніми потребами.